tai nenustatytos lyties suaugusio (daugiau kaip 20 m.) asmens kapas. 85 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus buvo pasiektas įžemis. Pagal rastą geležinį žiedinį smeigtuką kapą galima datuoti VIII–IX a.

Atlikus archeologinius tyrimus, dabartinių miestelio kapinių teritorijoje nieko nerasta, tačiau į Š nuo saugomos kapinyno teritorijos aptikti 2 kapai, datuojami VIII–IX a., bei fiksuota XII–XIII a. kapų duobių kontūro dalis, kurioje rasti 2 galimi ir 2 tikri kapai. Platesni kapinyno tyrimai suteiktų trūkstamos informacijos apie XII–XIII a rytinės Lietuvos dalies Žiemgalos laidoseną. Radiniai perduoti Pasvalio krašto muziejui.

5 pav. Kapo 6 vaizdas in situ. G. Duderienės nuotr.
Fig. 5. Inhumation 6 with grave goods.

The Excavation at Pušalotas Cemetery

In 2016, a field evaluation (four trenches, a total of 57 square meters) was conducted at the site near of Pušalotas cemetery. Six inhumations were discovered in trenches 3 and 4 (Fig. 1). After 35 cm thick black soil, a line of grave pits was found. In a depth of 50 cm, four inhumations were unearthed and only one inhumation was with grave goods: the iron broad–bladed axe, iron knife with straight back, penannular brooch with poppy–head terminals, two buckles, the ring with the braided bezel (Figs. 2, 3). A posthole was found near the grave pit 4. Only a few human bone fragments were found at the grave 2 (a child, 1–3 years old) and 4 (adult). In all grave pits a large number of stones were found and the burial rites with the fire was identified too. A line of the grave pits and a posthole are dated back to the 12th–13th centuries.

Two inhumations 5 and 6 were also unearthed in trench 4. Depending on grave pit characteristics, it can be assumed, that inhumation 5 was a reburial. A two crook–shaped pins were found, which allows the assertion to be made that burial is dated to 8th–9thcentury (Fig. 4). In the inhumation 6, a pin with a ring head was found (Figs. 4, 5). Thus the burial can be dated back to the 8th–9th centuries.

Rytis Šiaulinskas

Palangos kapinynas II Dariaus ir Girėno gatvėje

2016 m. buvo vykdomi archeologiniai tyrimai Palangos kapinyno II (UK 1809) teritorijoje ir Palangos kapinyno II (UK 1809) vizualinės apsaugos zonoje, dujotiekio tiesimo vietoje ir kasant trasą iki sklypo Dariaus ir Girėno g. 45A PR ribos. Bendras archeologinių tyrimų plotas – 30,85 m^2.

Palangos kapinynas II anksčiau ne kartą tyrinėtas. 1961–1962 m. A. Tautavičius tyrė apie 1330 m^2 plotą, rado 374 kapus (236 griautinius ir 138 degintinius). Kapinyno teritorijoje 1987, 1993 ir 1995 m. tyrimus tęsė V. Žulkus. Ištirtas 450 m^2 plotas, aptikta 17 griautinių ir

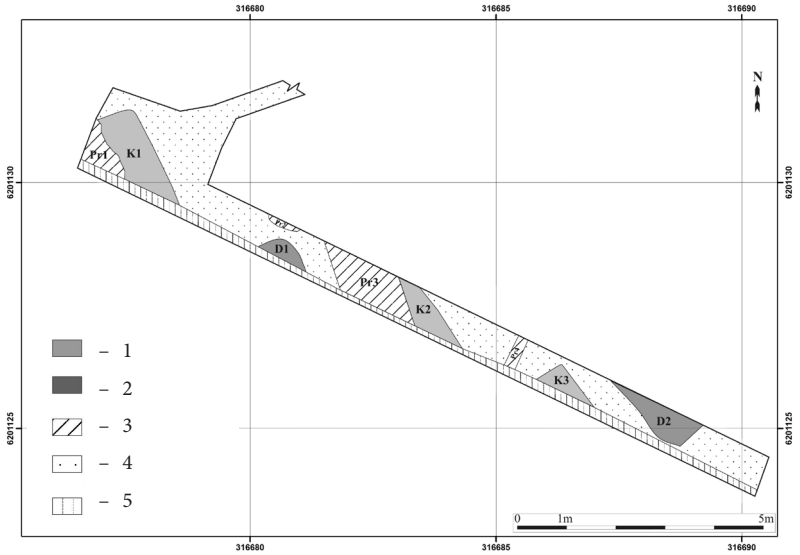

1 pav. Palangos kapinyno II teritorijoje detaliųjų tyrimų metu aptiktų objektų planas: 1 – kapo duobės kontūras ir numeris; 2 – duobės kontūras ir numeris; 3 – XIX–XXI a. perkasimas ir numeris; 4 – įžemis (gelsvas smėlis); 5 – betoninis šaligatvio bortelių įtvirtinimas. R. Šiaulinsko brėž.

Fig. 1. A plan of the features discovered during an excavation on the grounds of Palanga Cemetery II: 1 – contour and number of the grave pit; 2 – contour and number of the pit; 3 – 19th–21st-century digging and its number; 4 – natural soil (yellowish sand); 5 – the concrete bed of the pavement borders.

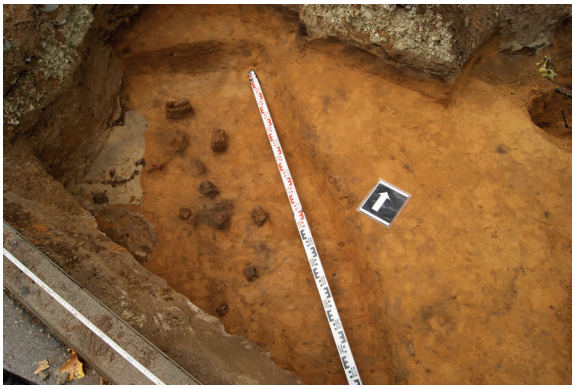

2 pav. Palangos kapinyno II kapas 1. R. Šiaulinsko nuotr.

Fig. 2. Palanga Cemetery II, burial 1.

degintinių kapų (*ATL 1986 ir 1987 metais*, 1988, p. 123–125; *ATL 1992 ir 1993 metais*, 1994, p. 167–170; *ATL 1994 ir 1995 metais*, 1996, p. 143–144).

Detaliųjų tyrimų metu Palangos kapinyno II teritorijos PR dalyje ištirtas 16,4 m ilgio, 1 m pločio plotas. Iš viso atidengtas ir ištirtas 18,2 m^2 plotas. Detalieji tyrimai vykdyti išilgai Dariaus ir Girėno gatvės, ŠR šaligatvio zonoje, jo PV pakraštyje. 40–50 cm gylyje atidengtas įžemis – geltonas smulkus smėlis, jame išryškėjo perkasimų, duobių ir kapų kontūrai (1 pav.).

Kapo 1 duobės kontūras orientuotas ŠV–PR kryptimi. Dalis kapo kontūro tęsėsi PV kryptimi po Dariaus ir Girėno gatvės važiuojamąja dalimi. Vėlyvo perkasimo apardytas kapo V kraštas. Bendras atidengto kapo ilgis 2,2 m, plotis – iki 83 cm. Kapo duobės užpilde aptiktas gintarinis karulis, lipdytos keramikos fragmentų, bronzinių grandinėlių fragmentų ir nenustatytos paskirties stipriai korodavusių

geležinių dirbinių (2 pav.). Kapo duobės plokščias dugnas fiksuotas 74 cm gylyje.

Kapo 2 V dalis suardyta 2016 m. (prieš tyrimų pradžią) tiesiant požemines komunikacijas nuo Dariaus ir Girėno gatvės važiuojamoje dalyje esančio šulinio į naujai statomą pastatą Dariaus ir Girėno g. 45A. Kapo 2 išlikusi tik R dalis. Kapo duobės kontūro fragmentas orientuotas ŠV–PR kryptimi. Bendras atidengto kapo fragmento ilgis – 1,5 m, plotis – 60 cm. Duobės užpilde pilkoje žemėje aptiktas vienas lipdytos keramikos fragmentas. Kapo duobės dugnas fiksuotas 75 cm gylyje.

Kapo 3 duobės kontūro fragmentas – Š kampas – orientuotas ŠV–PR ašimi. Bendras atidengto kapo fragmento ilgis – 1,1 m, plotis – iki 60 cm. Likusi kapo kontūro dalis tęsėsi PV kryptimi po Dariaus ir Girėno gatvės važiuojamąja dalimi. Kadangi tirtame plote atidengta mažiau nei 1/3 viso kapo kontūro ir atsižvelgiant į tai, kad naujai tiesiant dujotiekį kapas nebuvo ardomas, jis užpiltas neištyrus. Visi tiriant atidengti kapai, kaip ir pats Palangos kapinynas II datuoti VIII–XII a.

Vykdant detaliuosius tyrimus taip pat fiksuota ir duobių fragmentų. **Duobės 2** kontūro dalis tęsėsi Š–ŠR kryptimi šaligatvio zonoje. Duobės kontūro fragmento ilgis – 2,07 m, plotis – 63 cm. Duobės užpildas – geltonas–rudas smėlis su gausiais balų rūdos fragmentais. Plokščias duobės dugnas fiksuotas 1,12 m gylyje. Po duobės kontūru fiksuotas rūdingas smėlis. Šioje vietoje greičiausiai buvo stovinčio vandens telkinys, jo kilmė ir atsiradimo aplinkybės nenustatytos.

Palangos kapinyno II (1809) vizualinės apsaugos zonoje nuo detaliųjų tyrimų ploto PR krašto, išilgai Dariaus ir Girėno gatvės, ŠR šaligatvio zonoje, jo PV pakraštyje kasta 26 m ilgio, 40 cm pločio ir iki 90 cm gylio tranšėja, kurioje įžemis nepasiektas.

Palanga Cemetery II on Dariaus ir Girėno Street

In 2016, fragments of three 8th–12th-century inhumations (Figs. 1, 2) were discovered at a shallow depth of 50–80 cm during an investigation in the SE part of the grounds of Palanga Cemetery II. The burials were oriented NW–SE. A large amber bead, sherds of hand built pottery, fragments of bronze chains, and corroded iron artefacts with no clear purpose were found in the grave pits.

Vykintas Vaitkevičius

Bajorų kapinynas

2016 m. KU ir KšM tęsė Bajorų kapinyno (Kietaviškių sen., Elektrėnų sav.) tyrinėjimus (*ATL 2006 metais,* 2007, p. 146–153; *ATL 2007 metais*, 2008, p. 192–198; *ATL 2008 metais*, 2009, p. 134–140; *ATL 2009 metais*, 2010, p. 128–135; *ATL 2010 metais*, 2011, p. 116–124; *ATL 2011 metais*, 2012, p. 136–147; *ATL 2012 metais,* 2013, p. 181–191; *ATL 2013 metais*, 2014, p. 156–159; *ATL 2014 metais*, 2015, p. 161–167; *ATL 2015 metais,* 2016, p. 173–178). Radiniai perduoti į KšM.

2016 m. buvo tęsiami 2014 m. pradėti **ploto 29** tyrimai (tirti 6 m^2) (1 pav.). Kaip ir ankstesniais metais, pelkėje dirbta sausomis sąlygomis – srūvantį vandenį sulaikė pylimas iš žemių pripiltų maišų, naudotas benzininis siurblys *Honda WB20XT*. Visi archeologiniai sluoksniai buvo plaunami dviejose medinėse plovyklėse su 3x3 mm tankio sietais.

Pradedant ploto 29 Š dalies tyrimus, žemės paviršius buvo nelygus, apaugęs viksvų ir ajerų kupstais. Giliau – pelkės augmenijos šaknų paklotė ir stambūs durpių, pakaitomis su riebaus priemolio, vietomis lyg melsvo šlyno